

IZ SVETA TIŠINE

Letnik XLV, št. 2 | februar 2025 | ISSN 1318-1394

Dan inkluzije

Aktivna Kranjska Gora – razpis

Izdajatelj:

Zveza društev gluhih in
naglušnih Slovenije | Drenikova
24, Ljubljana | T: 01 500 15 |
i: www.zveza-gns.si

V. d. urednice: Aleksandra
Rijavec | **Uredniški odbor:**
Valerija Škof, Saša Letonja,
Maja Vilar | **Jezikovni pregled/
lektorica:** Veronika Ciglar |
Oblikovanje in prelom: Artmedia
| **Tisk:** Tiskarna DTP | Izdaja v
nakladi 3.700 izvodov

Uredništvo si pridržuje pravice
do objave, neobjave, krajšanja ali
delnega objavljanja nenaročenih
prispevkov v skladu s
poslanstvom in prostorskimi
možnostmi. V posameznih
primerih mnenja posameznikov
ne izražajo mnenja in stališč
uredništva in ZDGNS.

Nenaročenih besedil in fotografij
ne vračamo. Anonimnih ali
žaljivih prispevkov ne
objavljamo. Ponatis celote ali
posameznih delov glasila je
dovoljen le s pisnim privoljenjem.

Glasilo je brezplačno in v javnem
interesu. Na podlagi 8. točke 42.
člena Zakona o davku na dodano
vrednost (UL RS št. 104/2024) ni
zavezano plačilu DDV-ja.

Obvestilo uredniškega odbora

Februarsko število glasila posvečamo inkluziji. 1. marec je Vlada RS razglasila za dan inkluzije. Inkluzija pomeni proces vključevanja vseh ljudi v vse vidike družbenega življenja, ne glede na njihove razlike. To vključuje zagotavljanje enakih možnosti za sodelovanje tako v izobraževanju, zaposlovanju, zdravstveni oskrbi, socialnih storitvah kakor tudi v kulturnih dejavnostih.

Eden izmed ciljev dneva inkluzije je ozaveščanje in s tem spodbujanje vseh v družbi, da imamo vsi enake pravice ne glede na omejitve ali posebne potrebe.

Med integracijo in inkluzijo obstaja bistvena razlika. Integracija je vključevanje posameznika do tiste mere, ko se lahko vključi oz. prilagodi. Inkluzija pa pomeni, da se ne prilagaja le posameznik, ampak se mu v skladu s potrebami prilagodi tudi okolje. Ne glede na težave, mojnje in primanjkljaje posameznika družba zagotavlja, kar je potrebno, da se lahko vsakdo uspešno vključuje in prispeva k skupnim dosežkom.

Če bi hoteli tudi sami napisati kakšen prispevek, ste prisrčno vabljeni, da ga pošljete na elektronski naslov urednistvo@zveza-gns.si in ga obogatite s slikovnim gradivom v obliki priponke k prispevku. Vsa besedila so pred objavo lektorirana, zato vas prosimo, da so poslana v Wordovi obliki, izjema so različna vabila, diplome, dopisi, priznanja. Ob fotografiji mora biti naveden avtor fotografije.

Aleksandra Rijavec (v. d. urednice)

Zapisi, ki so bili dobljeni s strani javnih služb
ali v pdf obliki, niso lektorirani.

Izdajo in tisk glasila sofinancirata Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji (FIHO) in Ministrstvo za kulturo.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Stališča Zveze društev gluhih in naglušnih ne izražajo stališč FIHO.

Kazalo

S sekretarjeve mize

Inkluzija

13 Inkluzija

20 1. marec – dan inkluzije

Kultura

26 Knjigi s prilagoditvijo v slovenski znakovni jezik

Razpis

29 Aktivna Kranjska Gora

Mednarodni dan sluha 2025

32 Mednarodni dan sluha 2025:

»Spreminjanje miselnosti: Opolnomočite se!«

Foto na naslovnici:

Predsednik ZDGS Mladen Veršič izroča kipec ministru dr. Vinku Logaju.

S sekretarjeve mize

Vlada RS razglasila 1. marec za dan inkluzije

Vlada RS je na pobudo ZDGNS in s podporo Ministrstva za visoko šolstvo razglasila 1. marec za dan inkluzije v RS.

Mednarodni dan invalidov – dan inkluzije

Ob mednarodnem dnevu invalidov je slavnostna govornica predsednica Državnega zbora RS mag. Urška Klakočar Zupančič nagovorila vse zbrane in kot

prva v RS tudi izpostavila pobudo ZDGNS za razglasitev dneva inkluzije.

Sprejem pri predsedniku Vlade RS ob mednarodnem dnevu invalidov

Predsednik Vlade RS je sprejel predstavnike različnih invalidskih organizacij. ZDGNS je izpostavila ključne izzive na področju dela za osebe z izgubo sluha. Izpostavljene so bile predvsem sistemska skrb države za razvoj znakovnega jezika, celovita

dostopnost do informacij in komunikacij ter implementacija 62.a člena Ustave RS.

Zakon o dostopnosti do proizvodov in storitev za invalide začne veljati 2025

ZDGNS je aktivno sodelovala pri pripravi tega zakona in pozdravlja začetek njegove veljavnosti 28. 6. 2025. Zakon določa dostopnost na področjih računalniške strojne opreme, plačilnih terminalov, terminalov za elektronske komunikacije, spletišč, programske opreme in potniškega prometa.

Zbornik ZDGNS o dostopnosti avdiovizualnih medijskih storitev

ZDGNS je v sodelovanju z Ministrstvom za kulturo organizirala posvet na temo dostopnosti avdiovizualnih storitev. Z namenom analize in pregleda stanja ter gradnje temeljev za

nadaljnje delo smo izdali zbornik tega posveta.

Publikacija ZDGNS o medsebojnih odnosih v znakovnem jeziku, besedi in sliki z naslovom Prepleteni

ZDGNS je izdala novo publikacijo na področju duševnega zdravja Prepleteni avtorice Katarine Picelj. Publikacija poleg bogatega besedila in ilustracij prek kode QR ponuja vse pomembne življenjske vsebine tudi v znakovnem jeziku.

Zbornik ZDGNS z mednarodne konference Poti do duševnega zdravja ob izgubi sluha

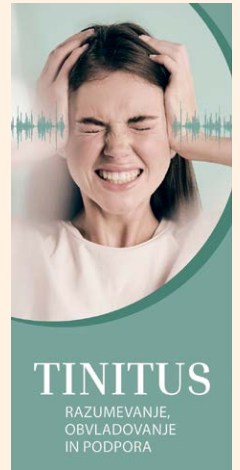

ZDGNS je organizirala mednarodno konferenco Evropske zveze naglušnih in Svetovne zveze naglušnih na temo duševnega zdravja. Predavatelji s celega sveta so osvetlili pomen duševnega zdravja na področju življenja in dela oseb z izgubo sluha. Zbornik

vključuje vse prispevke in daje podlago za nadaljnje delo.

Zloženska ZDGNS Tinitus – razumevanje, obvladovanje in podpora

Zloženska ponuja vse osnovne informacije o vse bolj razširjenem tinitusu med mladimi in poklicno aktivnim prebivalstvom.

Seja sekretariata Športne zveze gluhih Slovenije

Člani sekretariata so pregledali zelo bogato športno leto 2024 in že zastavili temelje za olimpijsko leto gluhih 2025, ki se bo novembra zaključilo z Deaflympics na Japonskem.

Svetovno prvenstvo gluhih 3x3

Košarkarska reprezentanca gluhih v košarki 3x3 je branila naslov svetovnega prvaka. Žal ji ni uspelo ohraniti

svetovnega prestola kot tudi končati na zmagovalnem odru. Ekipi dosedanjih svetovnih prvakov se je pridružila še ena ekipa 3x3, ki pa je tokrat na tekmovanje odšla s ciljem pridobiti izkušnje. Ne glede na doseženo nas navdaja veliko upanje na uspeh nove ekipe 3x3 z novim nosilcem igre, mladim in talentiranim Maksom Podgorškom.

Upokojitev Irene Zemljič iz ZZTSZJ

Irena Zemljič je vrsto let aktivno delala na Zavodu Združenje tolmačev za SZJ. Bila je steber združenja, njena dobra volja in pozitivna naravnost sta vsem nam omogočali dobro sodelovanje.

Novi predlog zakona o medijih

Zakon o medijih
V javno razpravo pošiljamo Zakon o medijih (ZMed-1)

Rok za oddajo komentarjev in pripomb:
31. januar 2024

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

ZDGNS aktivno sodeluje in podaja predloge na predlog zakona o medijih. Z zaskrbljenostjo izpostavljamo spremembe zakona, kjer iz zakona izločajo terminologijo gluhi in naglušni, in uporabljajo skupen termin invalidi. S to spremembo se bo še bolj izgubila posebna potreba oseb z izgubo sluha oz. senzornih invalidov do dostopnosti do informacij in komunikacij.

ZDGNS oddala poročilo FIHO 2024 in poročilo za Ministrstvo za kulturo 2024

FIHO je v preteklem letu (so)financiral izvajanje več kot 700 različnih programov.

ZDGNS je v roku oddala poročila za dva največja financerja ZDGNS in njenih programov. Z izvajanjem teh programov nadomeščamo državno skrb za vse skupine oseb z izgubo sluha.

Sklep FIHO za leto 2025

F sofinanciranje
I invalidske organizacije
H humanitarne organizacije
O programi

ZDGNS je skupaj z društvi uspešno kandidirala na razpis FIHO in že prejela sklep za leto 2025. Najbolj pomemben vir za naše delovanje je prepoznal programe na državni in lokalni ravni ter aktivnosti, ki jih vodimo že leta.

Iniciativa Prispevajkretnjo.si

Po objavi spletne strani smo prejeli izredno veliko podporo pri posa-

meznikih, ki so podprli posamezne besede in razvoj kretnje v višini minimalno 10 eur, ob tem pa moramo izpostaviti tudi večje šte-

vilo družbeno odgovornih podjetij v Sloveniji, ki so v paketu podprla posamezna področja, in s tem omogočili pospešen razvoj kretenj. Hvala vam.

Prispevajkretnjo na nogometni tekmi NK Olimpija – NK Bravo

ZDGNS je sodelovala pri organizaciji brezplačnega ogleda tekme prve lige, na kateri so tudi otroci iz ZGNL spremljali nogometaše na igrišče. Tekma je bila tudi tolmačena in v prihodnosti si želimo, da bi tisti nogometni stadioni, ki imajo velike zaslone (prikazovalnike), predvajali tudi sprotne podnapise.

Iniciativa Prispevajkretnjo.si v letu 2025

Obsežen projekt, ki se je začel v letu 2024, se nadaljuje in nadgrajuje z vse večjo pobudo in ozaveščanjem javno-

sti. Vsi lahko prispevajo in podprejo razvoj SZJ. Vabljeni.

Marino Kegl na tekmovanju Grand Slam gluhih Avstralija open

V velik ponos in čast je za Slovenijo dejstvo, da na tako pomembnem mednarodnem športnem dogodku sodeluje tudi gluhi športnik, tenisač Marino Kegl. Kegl je pridobil pomembno število točk na svetovni lestvici in trdno drži mesto med najboljšimi tenisači sveta.

Resolucija o nacionalnem programu za kulturo Ministrstva za kulturo 2024–2031

ZDGNS vrsto let opozarja Ministrstvo za kulturo glede znakovnega jezika gluhih in kulture gluhih ter dostopnosti vseh državljanov Republike Slovenije z izgubo sluha (gluhi in naglušni) do kulturnih vsebin, ustanov in prireditev. Z velikim obžalovanjem ugotavljamo, da v tej resoluciji ni niti

omenjena sprememba Ustave 62.a člena ter predvsem potreba gluhih in naglušnih pri dostopnosti kulturnih dobrin. Problematiko bomo ponovno naslovili na Ministrstvo za kulturo.

Dokumentarni film o življenju Mance Košir prilagojen za gluhe in naglušne

Manca Košir je močno zaznamovala kulturo gluhih in naglušnih s spodbujanjem branja in kulturnega zavedanja o slovenski in tuji literaturi. Veseli nas, da so v Kulturnem domu Cerknica dokumentarni film prilagodili tudi za osebe z izgubo sluha.

Beseda in kretnja leta 2024

Začetek leta smo obeležili s prav posebnim dogodkom beseda in kretnja leta. Kretnja leta 2024 je mir. Pravo nasprotje pa je beseda leta 2024 geno-

cid. To je velika promocija znakovnega jezika, Inštituta SZJ ZDGNS, Hiše znakovnega jezika in skupine za razvoj SZJ na ZDGNS.

Posvet Ministrstva za notranje zadeve o spremembi Zakona o eksplozivih in pirotehničnih sredstvih

ZDGNS je bila povabljena na posvet ministrstva, kjer smo pisno in ustno ponovno opozorili na škodljivost uporabe vseh pirotehničnih sredstev, ki povzročajo pok, tako za otroke, starejše, vse ranljivejše skupine prebivalstva kot tudi za živali, okolje in premoženje.

Predlog ZDGNS o spremembi Zakona o eksplozivnih in pirotehničnih sredstvih

Ob koncih koledarskega leta več kot deset let potekajo različne kampanje, ki pozivajo k omejevanju uporabe prepovedanih pirotehničnih sredstev. Ker številni mladi utrpijo poškodbe zaradi uporabe teh sredstev tako v času praznikov kot na

športnih prireditvah, je ZDGNs vložila predlog spremembe zakona. Prejeli smo močno podporo in spodbudo za popolno prepoved uporabe in prodaje vseh pirotehničnih sredstev, ki povzročajo pok. Izjeme veljajo za izredne razmere

pri reševanju ter v umetniške name-
ne v prostorih, kjer je uporaba kontrolirana in vnaprej napovedana.

Spot ZDGNs Praznujmo brez hrupa na TV Slovenija, avtobusih v Ljubljani, Mariboru in Celju ter drugih medijih

ZDGNs je z namenom ozaveščanja o škodljivosti pokanja pirotehničnih sredstev naredila poseben spot, ki je bil zelo dobro sprejet na mnogih medijih in platformah, kot tudi na avtobusih po treh krajih v Sloveniji. Posebna zahvala gre RTV Slovenija za

podporo pri brezplačni objavi na TV Slovenija. Vrednost te brezplačne objave je nekaj deset tisoč evrov.

ZDGNs obiskuje vsa ministrstva in poslanske skupine v Državnem zboru RS

ZDGNs je v času po praznikih obiskala različna ministrstva in poslanske skupine, da bi jih opozorila na aktualne teme, ki zadevajo osebe z izgubo sluha. Veliko je izzivov, v tem trenutku so največji razvoj znakovnega jezika, komunikacijski dodatek, predlog zakona o jeziku gluhoslepih, zakon o medijih, telesne okvare, invalidnina, ZPIZ, dostopnost do informacij in komunikacij, zakon o dostopnosti proizvodov in storitev, dan inkluzije, resolucija o kulturi, prilagoditve javnih objektov in odstranitev komunikacijskih ovir ter mnoge druge aktualne teme.

POP TV za oddaje v slovenščini uvaja podnapise

Dolgoletni napor ZDGNs se počasi uresničuje tudi na področju sprotnega podnaslavljanja oddaj v slovenskem jeziku na POT TV. Pozdravljamo odločitev vodstva in lastnikov

POT TV, da svojo vsebino prilagodi tudi osebam z izgubo sluha.

RTV Slovenija nadgrajuje storitev podnaslavljanja za gluhe in naglušne

ZDGNS že vrsto let sodeluje z RTV Slovenija pri povečanju vsebin, prilagojenih osebam z izgubo sluha. Pozdravljamo odločitev vodstva in vodilnih na TV Slovenija, da svoje vsebine vse bolj prilagaja osebam z izgubo sluha.

Sestanek ZDGNS, AKOS in Ministrstva za kulturo

Na pobudo in pozive ZDGNS smo se sestali s predstavniki AKOS in Mini-

strstva za kulturo glede nadaljnega uresničevanja poslanstva države pri zagotavljanju vsebin za gluhe in naglušne s tolmačem, pretvorbo govora in sprotimi podnapisi vseh vsebin na televizijah. V kratkem pričakujemo poseben sestanek ali posvet na temo povečanja vsebin prilagojenih osebam z izgubo sluha.

Seja UO ZDGNS ob zaključku leta in mednarodni dan gluhih 2025

Člani UO ZDGNS so se ob koncu leta sestali na zaključni seji UO in obravnavali vse aktualne zadeve na področju našega dela. Izbrali smo organizatorja mednarodnega dne gluhih za leto 2025, ki bo v Kopru v organizaciji Društva gluhih in naglušnih Južne Primorske Koper. Čestitamo in se veselimo.

Inventura ZDGNS

Inventurna komisija ZDGNS je opravila celoten pregled in inventuro tako na ZDGNS kot v vseh objektih ZDGNS za ohranjanje zdravja.

Volilni postopki ZDGNS 2025 so stekli

V letu 2025 se izteka mandat vsem našim organom. UO ZDGNS je potrdil

časovnico in stekli so postopki za izvolitev novih organov ZDGNS.

Zbir športnih rezultatov gluhih športnikov na spletni strani ZDGNS

Pretekli športni dogodki			
Vsi dogodki Državna prvenstva Evropska prvenstva Svetovna prvenstva Olimpijske igre gluhih			
Datum	Naziv	Kraj	
10. 12. 2024	Košarka 3x3	Washington, Gallaudet University, ZDA	Rezultati
5. 10. 2024	Pikado	DGN Podravja, Maribor, Tabor	Rezultati
8. 9. 2024	Ballinanje - ekipno	DGN Južne Primorske, BSD Jadran, Izola	Rezultati
18. 7. 2024	Atletika - mladinsko/člani	Taipei, Tajvan	Rezultati
28. 6. 2024	Šah mladinsko/člani	Beograd, Srbija	Rezultati
22. 6. 2024	Ribolov	DGN Posavja Krško, Prilipe pri Brezicah	Rezultati

Uredili smo arhiv športnih rezultatov gluhih športnikov, ki so bili objavljeni zadnjih 5 let na spletni strani ZDGNS.

Sestanek vodstev nacionalnih zvez naglušnih na EFHOH

Udeležili smo se sestankov vodstev nacionalnih zvez naglušnih v Bruslju. Sestanek je organiziral in sofinanciral EFHOH. ZDGNS s podpredsednico Jasno Urban je podala dve pobudi za EFHOH, in sicer prepoved uporabe pirotehničnih sredstev in dan inkluzije na ravni EU. EFHOH je pobudo pozitivno sprejel in jo že predstavil Evropskemu invalidskemu forumu. V nadaljevanju nas čaka so-

delovanje z EFHOH za pobudo na ravni EU.

NSIOS s pobudo ZDGNS naslovil EDF glede dneva inkluzije na EU ravni

ZDGNS je v sodelovanju z NSIOS naslovila pobudo na Evropski invalidski forum (EDF), da se razglasi dan inkluzije EU. Primer dobre prakse je dan inkluzije v Sloveniji in verjame mo, da je to lahko primer dobre prakse za celotno Evropo.

ZDGNS in minister za visoko šolstvo dr. Vinko Logaj ob dnevu inkluzije

Ministrstvo za visoko šolstvo je pripravilo gradivo za Vlado RS glede razglasitve dneva inkluzije. ZDGNS je izrazila spoštovanje in zahvalo ministru in celotni strokovni službi ministrstva za podporo ter aktivno delo pri pripravi vsega, kar je bilo potrebno za razglasitev dneva inkluzije. Predsednik zveze Mladen Veršič je izročil ministru protokolarno darilo, kipec ZDGNS Rad te imam.

ZDGNS

Slovar SZJ

Slovar slovenskega znakovnega jezika Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije je na voljo tudi kot brezplačna mobilna aplikacija.

Iskalnik

Iskanje videoposnetkov po besedah ali besednih zvezah.

Govor

Iskanje videoposnetkov s pomočjo govora.

Kategorije

Iskanje videoposnetkov po kategorijah, tematskih sklopih, pravljicah, mednarodnih kretnjah in učnih primerih.

Kviz

Opravljanje kvizov za utrditev znanja pisane besede in znakovnega jezika.

QR

Čitalec QR-kod za ogled videoposnetkov SZJ.

Gluhoslepi

Prilagoditev kontrasta in velikosti pisave za gluhoslepe.

**Predgovor predsednice Državnega zbora,
mag. Urške Klakočar Zupančič
ob izidu zbornika Dan inkluzije,
februar 2025**

Spoštovani,

Letošnji prvi marec bo ena od pomembnih prelomnic v Republiki Sloveniji. Prvič bomo obeležili Dan inkluzije, ki ga je decembra lani razglasila Vlada Republike Slovenije. Kot so zapisali na Ministrstvu za vzgojo in izobraževanje, inkluzija pomeni, da vsak posameznik dobi priložnost za polno sodelovanje v družbi, kar vključuje dostop do izobraževanja, zaposlitve, zdravstvenih storitev in drugih področij.

Sama Dan inkluzije razumem še precej širše. V svetu, v katerem privilegirani spodbujajo sebičnost, zapiranje v ograde in nestrpnost, bomo spodbujali temeljne vrednote, zaradi katerih lahko človeško skupnost poimenujemo civilizacija. Le vrednote kot so sočutje do sočloveka in drugih bitij s katerimi delimo ta planet, strpnost in sposobnost sporazumevanja ter sobivanja in enakovredno vključevanje različnih v vsa področja družbenega življenja, ob pripravljenosti za mirno razreševanje konfliktov, po mojem prepričanju dajejo dovolj trdne temelje za dolgoročni razvoj tako naše države, kot globalne skupnosti.

Vključujoča družba je zato zelo širok pojem, ki še zdaleč ni omejen zgolj na položaj ljudi z različnimi oviranostmi, pa čeprav nas tudi na tem področju čakajo še številni izzivi. Vključujoča družba zame pomeni tektonski premik v našem dojetanju bogastva neke skupnosti. Skupnost, ki ne omogoča aktivnega vključevanja različnih in vseh, ki se soočajo z različnimi oblikami oviranosti, postaja vse bolj osiromašena. Tudi v materialnem smislu. Konkretnih primerov, ki ilustrirajo to mojo misel, bi lahko našli veliko že v Sloveniji, na ravni globalne skupnosti pa lahko zapišemo, da so taki posamezniki ključno prispevali k razvoju znanosti, tehnologije, kulture, družbenih ved in temeljnih človekovih pravic.

Vključujoča družba je tudi svobodna. Osvobojena strahov in nestrpnosti, ki jih sejejo tisti, ki branijo svoje privilegije in moč. Vključujoča družba razume in sprejema, da je osebna svoboda posameznika omejena le z isto pravico drugega. V vključujoči družbi najdejo svojo priložnost vsi posamezniki, ne glede na njihove osebne okoliščine ali značilnosti. Vključujoča družba je zato bogata.

Letošnji prvi Dan inkluzije bomo obeležili tudi v Državnem zboru, saj na pobudo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije organiziramo posvet z naslovom Bogastvo vključujoče družbe. Prvi koraki so tako v Sloveniji storjeni. Čaka pa nas še obilica dela, da postane vključujoča družba v zavesti naše skupnosti in vseh posameznikov eden od najtrdnjših temeljev razvoja.

Mag. Urška Klakočar Zupančič
predsednica DZ

**ZVEZA DRUŠTEV
GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE**
DEAF AND HARD OF HEARING CLUBS ASSOCIATION OF SLOVENIA

Ljubljana, Drenikova 24
Slovenija
Telefon: +386 (0)1 500-15-00
Faks: +386 (0)1 500-15-22
E-mail: zdgn-slovenija@zveza-gms.si
www.zveza-gms.si

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje
Masarykova cesta 16
1000 Ljubljana
Slovenija

Ljubljana, 21.08.2024
Številka dopisa 192-2024

Zadeva: Pobuda ZDGNS Ministrstvu za vzgojo in izobraževanje da na vlado RS poda predlog za razglasitev »Dneva Inkluzije« v RS

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije podaja pobudo in predlog Ministrstvu za vzgojo in izobraževanje, da Vlada RS za dan 1. marec razglasi Dan inkluzije.

Zakaj 1.marec?

Ta dan ima tudi na mednarodnem področju izredno pomemben pomen. Organizacija združenih narodov je 1. marec razglasila za Zero discrimination day (Zero Discrimination Day is an annual day celebrated on 1 March each year by the [United Nations](#) (UN) and other international organisations. The day aims to promote equality before the law and in practice throughout all of the member countries of the UN. The day was first celebrated on March 1, 2014). Ob deseti obletnici od kar so Združeni narodi razglasili ta dan, bi bilo na simboli in praktični ravni res primerno, da RS na nivoju države implementira omenjeni Dan.

Pravne podlage Dneva inkluzije

Državni zbor RS je sprejel več zakonskih predpisov na področju izobraževanja ter ločeno za otroke s posebnimi potrebami in drugimi, med katerimi izpostavljamo Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami, Zakon o varstvu pred diskriminacijo, Zakon o izenačevanju možnosti invalidov, Zakon o socialnem vključevanju, Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika, Zakon o osebni asistenci, ter številne mednarodne dokumente na področju invalidov in izobraževanja otrok s posebnimi potrebami in drugimi. Dan inkluzije v RS je namenjen, da se ob tem dnevu v praksi udeležijo poslanstvo vključujoče družbe za vse.

Namen Dneva inkluzije

Sistem vključujočega izobraževanja ponuja boljše pogoje izobraževanja za vse otroke in je pomemben za spreminjanja prepričanj o pomeni vključevanja in diskriminacije. Šolski prostor ponuja otrokom prvo izkušnjo z drugačnostjo sveta izven družine. Drugačnost zaradi vključujoče oblike izobraževanja omogoča razvoj socialnih veščin in spretnosti, ki lahko presežejo prostor šole in učilnice.

Inkluzija iz šolskega prostora v družbeni prostor

Ko imajo ljudje občutek vključenosti, so pri svojem delu kreativnejši in bogatejši. Pojem vključujoče družbe se z razvojem socialnih odnosov iz šolskega prostora prenaša na vsa ostala področja dela in življenja. Tako kot ima vsak otrok pravico do kvalitetnega izobraževanja in učenja (UNICEF), tako ima vsak posameznik pravico do enakih pogojev dela in življenja (OZN).

Učinki Dneva inkluzije – področje izobraževanja in usposabljanja

Dan inkluzije bo velika dodana vrednost vsem ustanovam na področju vzgoje in izobraževanja ter usposabljanja. Tako za strokovne delavce in starše, kot tudi od najmanjših v vrtcih, rednih in posebnih izobraževalnih ustanovah, visokošolskih zavodih, ter tudi na področju izobraževanja odraslih ter vseživljenjskega učenja.

Učinki Dneve inkluzije – področje dela in socialnega vključevanja

Dan inkluzije bo velika dodana vrednost vsem ustanovam tudi na področju humanitarnih in invalidskih organizacij, področjih zaposlovanja in usposabljanja, zdravstva in dostopnosti. Odpravljanju diskriminacije in premagovanju arhitekturnih in komunikacijskih ovir.

Predlagamo, da Vlada RS na predlog MVI s sklepom razglasi 1.marec za Dan inkluzije v RS, ter da na simboli ravni ta sklep sprejeme ter razglasi v začetku meseca decembra 2024. 3.december namreč vsako leto obeležujemo Mednarodni dan invalidov ter 10.december Mednarodni dan človekovih pravic.

S spoštovanjem,

Matjaž Juhart, Sekretar ZDGNS

Mladen Veršič, Predsednik ZDGNS (gluha oseba)

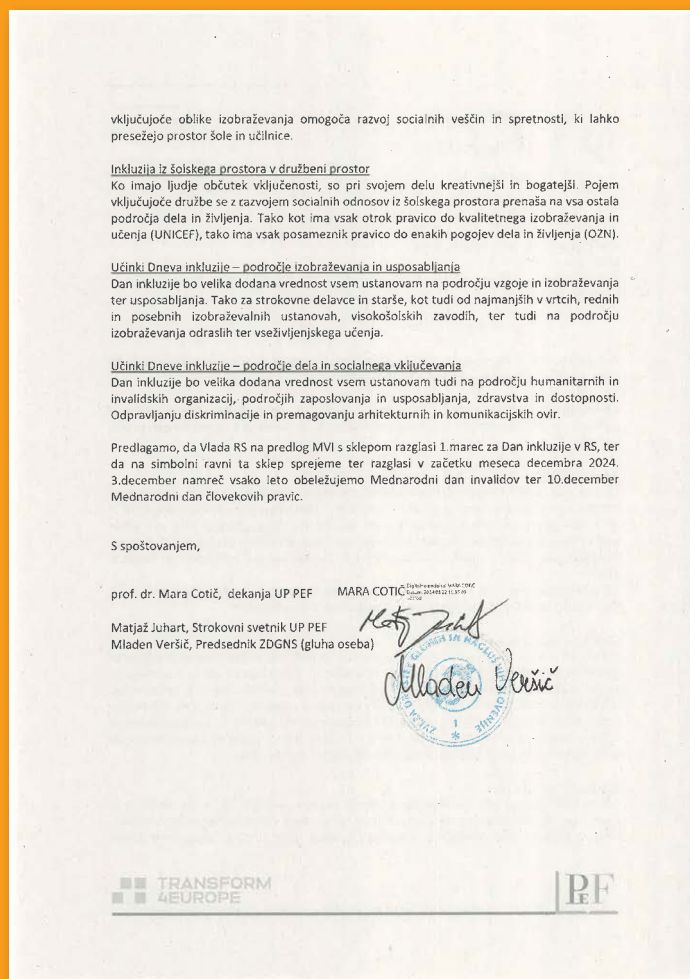
Inkluzija pomeni proces vključevanja vseh ljudi v vse vidike družbenega življenja, ne glede na njihove razlike. To vključuje zagotavljanje enakih možnosti za sodelovanje tako v izobraževanju, zaposlovanju, zdravstveni oskrbi, socialnih storitvah kakor tudi v kulturnih dejavnostih.

V izobraževanju inkluzija pomeni, da se vsi otroci, vključno s tistimi s posebnimi potrebami izobražujejo skupaj v rednih šolah. Cilj je ustvarjanje okolja, kjer se različnost sprejema in ceni ter kjer imajo vsi učenci priložnost razvijati svoje potenciale. Šole prilagodijo svoje metode in vsebine, da zadostijo potrebam vseh učencev.

Pri zaposlovanju gre za spodbujanje enakih možnosti za zaposlene in napredovanje na delovnem mestu. Vključuje tudi prilagoditev delovnih mest in programe usposabljanja.

Zdravstvena oskrba pomeni zagotavljanje dostopa do kakovostne zdravstvene oskrbe za vse. To vključuje tudi prilagoditev zdravstvenih storitev in izobraževanje zdravstvenih delavcev o potrebah različnih skupin ljudi.

Pri socialni vključenosti inkluzija pomeni spodbujanje socialne povezanosti in vključenosti vseh članov skupnosti. To vključuje tudi organizacijo družbenih dogodkov, podporo družini in ustvarjanje mrež podpore. Je proces, ki zahteva sodelovanje celotne skupnosti, da se zagotovi enake možnosti za vse.

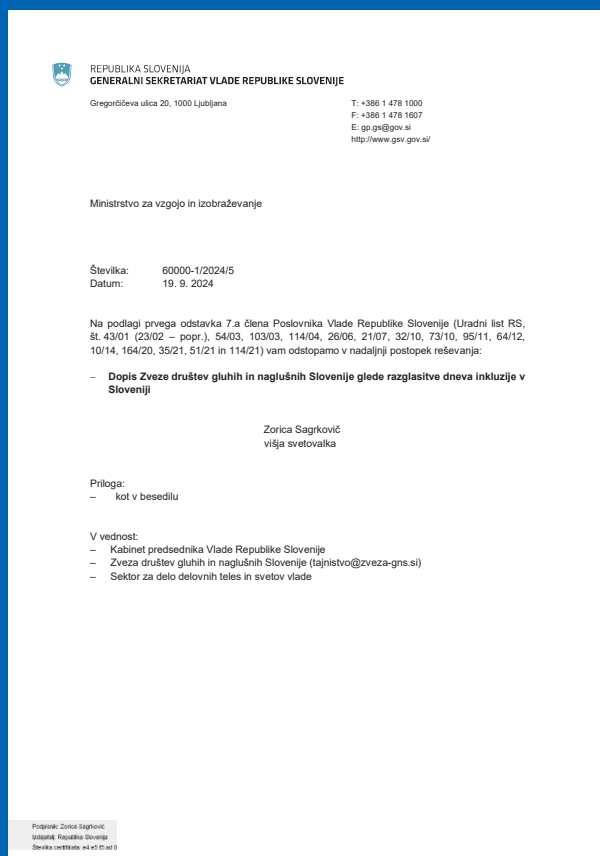

Pri tem je pomembno poskrbeti tudi za dostopnost, in sicer, da so vsi javni prostori, prevozi in informacije dostopni za vse in vključujejo različne prilagoditve, kot so podnapisi, tolmač slovenskega znakovnega jezika, dostopne spletne strani in podobno.

Vsem, ki to potrebujejo, mora biti zagotovljena tudi podpora v primeru asistenc, terapevtov in svetovalcev.

Inkluzija pomeni tudi odstranjevanje ovir, ki preprečujejo sodelovanje in zagotavljanje podpore, ki je potrebna, da lahko vsi enakovredno sodelujejo.

Kulturna inkluzija pomeni spodbujanje sodelovanja v kulturnih dejavnostih in dogodkih vključno s prilagoditvami kulturnih prostorov in programov.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

Masarykova cesta 16, 1000 Ljubljana

T: 01 400 52 00
F: 01 400 53 21
E: gp.mvi@gov.si
www.mvi.gov.si

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije
Drenikova 24,
1000 Ljubljana

E-pošta: info@zveza-gns.si

Številka: 600-123/2024/3
Datum: 26. 8. 2024

Zadeva: **Pobuda za razglasitev 1. marca za dan inkluzije**

Spoštovani!

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje podpira in sledi inkluzivni paradigmi na vseh ravneh izobraževanja. Naša prizadevanja so skladna z evropskimi trendi, tako z vidika krepitve pomena inkluzivnosti kot tudi njenega uresničevanja. To potrjuje tudi odločitev Ministrstva za vzgojo in izobraževanje, da je naročilo nacionalno evalvacijsko študijo z naslovom »Identifikacija težav in dobrih praks pri vzgoji in izobraževanju otrok s posebnimi potrebami s predlogi sprememb«. Študijo je v letih 2020-2022 izvedla Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani v sodelovanju s Pedagoško fakulteto v Mariboru in Pedagoškim inštitutom.

Iz rezultatov omenjene raziskave je razvidno, da večina udeležencev meni, da je kakovostno inkluzivno okolje povezano z uresničevanjem vseh elementov sistemskega pristopa. Ti vključujejo sistemske rešitve (ustrezna zakonodaja), širše okolje (podporni sistemi, izobraževalno okolje) ter posamezne vzgojno-izobraževalne zavode, kjer so anketiranci poudarili pomembnost notranjih dejavnikov, kot so odnosi med zaposlenimi, učenci in dijaki ter njihovimi starši, kot tudi pomembnost timskega dela. Strokovni delavci so izpostavili tudi potrebo po ustrežnejšem vrednotenju dela učiteljev, ustrezni sistemizaciji delovnih mest, urejenosti zakonodaje in podpornih sistemov.

Zavod RS za šolstvo je v letu 2023 izvedel analizo podatkov s področja usmerjanja otrok s posebnimi potrebami z naslovom »Zagotavljanje enakih možnosti v izobraževanju za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami«. Namen analize je bil ugotoviti, kako učinkovito je usmerjanje otrok s posebnimi potrebami, predvsem z vidika zagotavljanja enakih možnosti v izobraževanju, ob upoštevanju različnih potreb otrok.

Julija 2024 je delovna skupina za pripravo Nacionalnega programa vzgoje in izobraževanja 2023–2033 ministru za vzgojo in izobraževanje predala predlog Nacionalnega programa vzgoje in izobraževanja 2023–2033. Med strateškimi cilji na področju vzgoje in izobraževanja otrok s posebnimi potrebami in drugih ranljivih skupin je izpostavljen tudi cilj »Okrepiti inkluzivno naravnost«.

Na podlagi ugotovitev evalvacijske študije, analize Zavoda RS za šolstvo in priporočil iz Nacionalnega programa vzgoje in izobraževanja 2023–2033 menimo, da bi z razglasitvijo 1.

marca za dan inkluzije naredili pomemben korak k ozaveščanju o pomenu inkluzije in uresničevanju inkluzivnega poučevanja v Sloveniji.

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje podpira predlog Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije.

S spoštovanjem,

Janja Zupancič
državna sekretarka

Inkluzija je pomembna tudi na drugih področjih.

V športu gre za zagotavljanje enakih možnosti sodelovanja v športnih dejavnostih s prilagoditvami v športnih objektih in s programi za osebe s posebnimi potrebami. Podobno tudi v turizmu, znanosti, prostovoljstvu, javnih storitvah, religiji, politiki in še bi lahko naštevali. Gre za proces, ki zahteva stalno delo in predanost vseh članov skupnosti.

Za zaključek bi izpostavila še inkluzijo v tehnologiji, kjer gre za zagotavljanje dostopa do digitalnih tehnologij in interneta, to pomeni tudi programe digitalne pismenosti in zagotavljanje dostopa do digitalnih vsebin ter inkluzijo v kriznih situacijah, kje naj bo dostop do pomoči in podpore v primeru naravnih nesreč ali pandemije zagotovljen vsem. To vključuje tudi prilagoditev kriznih načrtov in zagotavljanje informacij o kriznih situacijah.

**ZVEZA DRUŠTEV
GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE**
DEAF AND HARD OF HEARING CLUBS ASSOCIATION OF SLOVENIA

Ljubljana, Drenkova 24
Slovenija
Telefon: +386 (01) 500-15-00
Fax: +386 (01) 500-15-22
E-mail: info@zveza-gms.si
www.zveza-gms.si

Spoštovani,

Predlog sklepa Vlade RS o razglasitvi 1. marca za Dan inkluzije v Republiki Sloveniji

Seznajamo vas, da so stekli formalni postopki med Ministrstvom za vzgojo in izobraževanje in Vlado Republike Slovenije <https://pisrs.si/prejetoPredpisa?id=SKLE13827> glede razglasitve Dneva inkluzije. V pripravi je Sklep o razglasitvi 1. marca za Dan inkluzije v Republiki Sloveniji, ID: SKLE13827, EVA: 2024-3350-0076. Pobudnici razglasitve Dneva inkluzije Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije in Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem sta v teh postopkih tesno in plodno sodelovali s številnimi krovnimi organizacijami. Izredno nas veseli dejstvo, da sledimo številnim mednarodnim in nacionalnim predpisom, ki opredeljujejo velik pomen inkluziji, vključevanju in vključujoči družbi.

Od idejne zasnove, pobude do korakov uresničitve

Pobudnici (ZDGNS, PEFUP) sta pobudo naslovili Ministrstvu za kulturo (ministrca dr. Asta Vrečko), Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve (minister Luka Mesec), Ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in inovacije (minister dr. Igor Papič) ter Ministrstvu za vzgojo in izobraževanje (bivši minister dr. Dario Felda in minister dr. Vinko Logaj). Vsi so izrazili veliko naklonjenost in podporo predlogu, da Vlada RS sprejme ustrezen sklep in razglasi Dan inkluzije v Republiki Sloveniji. Nosilni organ priprave predloga sklepa je Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, medtem ko je organ sprejetja Vlada Republike Slovenije. S tem so se aktivnosti pobudnic glede sprejemanja predstave na resorno ministrstvo in Vlado RS. Z ministrstvom zelo tvorno sodelujemo, kar nas zelo veseli. Zgodovinsko gledano bo leto 2025 prvo leto, ko bomo vsi skupaj obeležili 1. marec kot Dan Inkluzije v Republiki Sloveniji. Idejni oče Dneva inkluzije in vezni člen med predsednikom Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije (ZDGNS) Mladenom Veršič in dekanjo Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem (PeFUP) prof. dr. Maro Cotič je Matjaž Juhart, zaposlen kot sekretar na ZDGNS in visokošolski učitelj na PeFUP.

Podpora Predsednice Državnega zbora RS mag. Urške Klakočar Zupančič

Od izvolitve za predsednico DZ RS leta 2022, je ZDGNS aktivno sodelovala s Predsednico DZ mag. Urško Klakočar Zupančič na številnih aktivnostih, prireditvah, kot tudi delovnih sestankih na temo dostopnosti do informacij in komunikacij za invalide, sistemskega razvoja slovenskega znakovnega jezika za gluhe osebe, dostopnosti sej Državnega zbora RS, vpisa novega 62. a člena Ustave RS »Znakovni jezik in jezik gluhosteph«, vključevanja najšibkejših v proces izobraževanja, usposabljanja, življenja in dela ter zagovarjanja vsesplošnega principa vključujoče družbe. Predsednica se je od seznanitve o predlogu za razglasitev Dneva inkluzije osebno zavzemala za polno

vključujočo družbo za vse. Zahvaljujemo se ji, da od samega začetka stoji ob strani te pobudi, ter da je tudi nase prevzela vlogo podpornice in zagovornice Dneva inkluzije.

Zakaj Dan inkluzije na 1. marec?

Ta dan ima tudi na mednarodnem področju izredno pomemben pomen. Organizacija združenih narodov (OZN) je 1. marec razglasila za Zero discrimination day (Zero Discrimination Day) is an annual day celebrated on 1 March each year by the [United Nations](#) (UN) and other international organisations. The day aims to promote equality before the law and in practice throughout all of the member countries of the UN. The day was first celebrated on March 1, 2014). Ob deseti obletnici od kar so Združeni narodi razglasili ta dan, so stekli postopki v Republiki Sloveniji, da Vlada RS na nivoju države praktično implementira omenjeni Dan. Upamo, da bo na Vladi RS Sklep sprejet že v letu 2024, kar označuje natančno 10 obletnico od razglasitve OZN za 1. marec kot Zero discrimination day.

Pravne podlage Dneva inkluzije

Državni zbor RS je sprejel več zakonskih predpisov na področju izobraževanja ter ločeno za otroke s posebnimi potrebami in drugimi, med katerimi izpostavljamo Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami, Zakon o varstvu pred diskriminacijo, Zakon o izenačevanju možnosti invalidov, Zakon o socialnem vključevanju, Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika, Zakon o osebnih asistenci, ter številne mednarodne dokumente na področju invalidov, izobraževanja otrok s posebnimi potrebami in drugimi. Dan inkluzije v RS je namenjen, da se ob tem dnevu v praksi udeležijo poslanstvo vključujoče družbe za vse.

Namen Dneva inkluzije

Sistem vključujočega izobraževanja ponuja boljše pogoje izobraževanja za vse otroke in je pomemben za spreminjanja prepričanj o pomeni vključevanja in diskriminacije. Šolski prostor ponuja otrokom prvo izkušnjo z drugačnostjo sveta izven družine. Drugačnost zaradi vključujoče oblike izobraževanja omogoča razvoj socialnih veščin in spretnosti, ki lahko presežejo prostor šole in učilnice. Med strateškimi cilji Nacionalnega programa vzgoje in izobraževanja 2023-2033 na področju vzgoje in izobraževanja otrok s posebnimi potrebami in drugih ranljivih skupin je izpostavljen tudi cilj »Okrepiti inkluzivno naravnost«.

Inkluzija iz šolskega prostora v družbeni prostor

Ko imajo ljudje občutek vključenosti, so pri svojem delu kreativnejši in bogatejši. Pojem vključujoče družbe se z razvojem socialnih odnosov iz šolskega prostora prenaša na vsa ostala področja dela in življenja. Tako kot ima vsak otrok pravico do kvalitetnega izobraževanja in učenja (UNICEF), tako ima vsak posameznik pravico do enakih pogojev dela in življenja (OZN).

Učinki Dneva inkluzije – področje izobraževanja in usposabljanja

Dan inkluzije bo velika dodana vrednost vsem ustanovam na področju vzgoje in izobraževanja ter usposabljanja. Tako za strokovne delavce in starše, kot tudi od najmanjših v vrtcih, rednih in posebnih izobraževalnih ustanovah, visokošolskih zavodih, ter tudi na področju izobraževanja odraslih ter vseživljenjskega učenja. Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje podpira in sledi inkluzivni paradigmi na vseh ravneh izobraževanja. Prizadevanja so skladna z evropskimi trendi, tako z vidika pomena inkluzivnosti kot tudi njenega uresničevanja.

Učinki Dneva inkluzije – področje dela in socialnega vključevanja

Dan inkluzije bo velika dodana vrednost vsem ustanovam tudi na področju socialnega varstva, humanitarnih in invalidskih organizacij, področjih zaposlovanja in usposabljanja, zdravstva in dostopnosti kot tudi odpravljanju diskriminacije in premagovanju arhitekturnih in komunikacijskih ovir.

Podpora Varuha človekovih pravic v RS in Zagovornika načela enakosti

Zahvaljujemo se Varuhu človekovih pravic Petru Svetini in Zagovorniku načela enakosti Mihi Lobniku, da z vsemi svojimi aktivnostmi, objavami, strokovnimi analizami in predlogi v praksi udeležajeta načelo vključujoče družbe, ter nadaljujeta s svojim poslanstvom v duhu pomena inkluzije oz vključujoče družbe za vse.

Zahvaljujemo se vsem ministrom, ki so v fazi priprave predloga podprli razglasitev Dneva inkluzije, zahvaljujemo se Ministrstvu za vzgojo in izobraževanje, ki je prevzel kot nosilni organ priprave predloga sklepa in Vladi Republike Slovenije, ki je organ sprejetja. Zahvaljujemo se tudi vsem organizacijam, ki so podprli predlog obeh pobudnic. Za zgodovinski trenutek in razglasitev Dneva ni namenjen samemu sebi, temveč se ponuja priložnost, da vsi skupaj stremimo k temu, da skrbimo za vključujočo družbo ter živimo 14. člen Ustave RS, ki pravi: »V Sloveniji so vsakomur zagotovljene enake človekove pravice in temeljne svoboščine, ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj, invalidnost ali katerokoli drugo osebno okoliščino«.

Pobudnici:

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Mladen Veršič, predsednik

Univerza na Primorskem Pedagoška fakulteta, prof. dr. Mara Cotič, dekanja

Posebna podpora:

Predsednica Državnega zbora RS, mag. Urška Klakočar Zupančič

Podporniki:

Varuh človekovih pravic, Peter Svetina, varuh

Zagovornik načela enakosti, Miha Lobnik, zagovornik

Nacionalni svet invalidskih organizacij Slovenije, mag. Mateja Toman, predsednica

Nacionalni forum humanitarnih organizacij Slovenije, Nataša Sorko, predsednica

Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij, Borut Sever, direktor

Socialna zbornica Slovenije, Iztok Mrak, predsednik

Univerza v Ljubljani Filozofska fakulteta, prof. dr. Mojca Schlamberger Brezar, dekanja

Univerza v Ljubljani Pedagoška fakulteta, prof. dr. Karmen Pižorn, dekanja

Univerza v Mariboru Pedagoška fakulteta, prof. dr. Milena Ivanuš Grmek, dekanja

Univerza v Mariboru Filozofska fakulteta, prof. dr. Darko Friš, dekan in prof. dr. Irena Stramlič Breznik, prodekanica FF

Iniciativa Prispevajkretnejšo.si

NSIOS

NACIONALNI SVET
INVALIDSKIH
ORGANIZACIJ
SLOVENIJE

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje
Masarykova cesta 16
1000 Ljubljana

Ljubljana, 22.8.2024
Številka:

ZADEVA: Pismo podpore pobudi ZDGNS in UP PEF Koper za razglasitev »Dneva inkluzije«

Spoštovani,

seznanjeni smo s pobudo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije in UP Pedagoške fakultete Koper, da Vlada RS razglasi 1. marec kot »Dan inkluzije«, in sporočamo, da jo v Nacionalnem svetu invalidskih organizacij Slovenije (NSIOS) v celoti podpiramo.

NSIOS je krovna nevladna organizacija, v kateri se prostovoljno združuje 24 reprezentativnih in drugih invalidskih organizacij, ki delujejo na državni ravni v Republiki Sloveniji, povezujejo več kot 210 lokalnih društev in zastopajo interese prek 115.000 slovenskih invalidov. Ena od članjenih reprezentativnih invalidskih organizacij je tudi Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, pobudnica razglasitve Dneva inkluzije.

Inkluzija je nujen pogoj enakopravnega vključevanja vseh otrok v procese izobraževanja in socializacije izven ozkega družinskega okvira, kar bistveno oblikuje možnosti posameznika za njegovo osebno, poklicno in družbeno udejstvovanje v celotnem nadaljnjem življenju. Hkrati pa prispeva k ovesešanju širše družbe o pomenu in bogastvu raznolikosti ter k sooblikovanju zavedanja, da sta nediskriminacija in zagotavljanje enakih možnosti prava pot k doseganju vključujoče, enakopravne in razvojno naravnane družbe.

S prijaznimi pozdravi,

mag. Mateja Toman
predsednica NSIOS

Priloga:

- Pobuda ZDGNS in UP PEF

NIČ O INVALIDIH BREZ INVALIDOV!

NACIONALNI SVET INVALIDSKIH ORGANIZACIJ SLOVENIJE | Ljubljana 1, 1000 Ljubljana | Javna: Kolnikova ulica 26, 1000 Ljubljana | Tel: 01 01 330 72 16 | e-pošta: info@nsios.si

**FUNDACIJA ZA
FINANCIRANJE
INVALIDSKIH IN
HUMANITARNIH
ORGANIZACIJ
V REPUBLIKI
SLOVENIJI**

Številka: 457 – BS/2024
Datum: 29. 10. 2024

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE
Gregorčičeva 20-25,
SI-1001 Ljubljana
E: gp.gs@gov.si

Spoštovani,

V Fundaciji za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji podpiramo predlog pobude Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije in UP Pedagoške fakultete v Kopru za razglasitev Dneva inkluzije 1. marca.

Vidik vključenosti je za vse prebivalce naše države izrednega pomena, še posebej pa je pomembno za naše najbolj ranljive državljane, med njimi tudi invalide in zato podpiramo predlog da Vlada Republike Slovenije na simboli ravnih razglasi v začetku meseca decembra 2024, saj v začetku decembra vsako leto obeležujemo Mednarodni dan invalidov in Mednarodni dan človekovih pravic.

Lepo pozdravljamo,

Borut Sever
Direktor FIHO

Priloga:

- pobuda ZDGNS in UP Pedagoške fakultete Koper
- podpora Ministrstvu za vzgojo in izobraževanje

Poslano:

- naslovnik
- ZDGNS
- UP Pedagoške fakultete Koper
- arhiv

1000 Ljubljana, Stegne 21/c, telefon: 01/500 77 00, pošta: p.p.581, 1521 Ljubljana, e-pošta: info@fibo.si
transakcijski račun: 05100-8010039395, davčna številka: 66071364, matična številka 1118692000

REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Železna cesta 16, 1000 Ljubljana
01 4735 531
gp@zagovornik-rs.si

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije
Gospod Matjaz Juhart

Univerza na Primorskem Pedagoška fakulteta
prof. dr. Mara Cotič, dekanja

E: matjaz.juhart@zveza-gns.si

Številka: 0709-96/2024/2
Datum: 19. 11. 2024

Zadeva: Pobuda za razglasitev prvega marca kot dneva inkluzije

Spoštovani g. Juhart,

v zvezi s pobudo, da bi Vlada RS prvi marec razglasila za dan inkluzije v Republiki Sloveniji, vas obveščamo, da jo Zagovornik načela enakosti podpira in se ji pridružuje.

Pobuda je namreč povezana z obeleževanjem svetovnega dne brez diskriminacije (Zero Discrimination Day), ki ga je Organizacija združenih narodov razglasila leta 2014.

Ob tem predlagamo, da se pri poimenovanju namesto tujke *inkluzija* uporabi slovensko ustreznico oziroma predlagamo poimenovanje *Dan vključujoče družbe*. Razlogov za to je več: poleg jezikovnega pomisleka je pomemben tudi vsebinski poudarek, saj se tako lahko bolj jasno opredeli zaželeni cilj, torej vključujoča družba, ne le vključevanje kot proces. Izraz vključujoča družba je primernejši tudi v smislu zagotavljanja dostopnosti informacij in komunikacij za ljudi z intelektualnimi invalidnostmi in ljudi z nekaterimi drugimi osebnimi okoliščinami. Hkrati pa izraz tudi ves čas ponuja premislek o tem, kateri procesi in dejanja vodijo v vključujočo družbo in kateri ne.

Pomembno je, da je v obrazložitvi sklepa razvidna povezanost pojma (in cilja) *vključujoča družba* s pojmi, kot so *enakopravnost* (nediskriminacija), *enako obravnavanje* in *enake možnosti*. Na voljo smo vam za morebitno pomoč pri pripravi tega dela vsebinske obrazložitve sklepa o razglasitvi Dneva vključujoče družbe.

S spoštovanjem,

Miha Lobnik
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Poslano:

- naslovniku (e-pošta)
- zbirka dok. gradiva

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

Masarykova cesta 16, 1000 Ljubljana
T: 01 400 52 00
F: 01 400 53 21
E: gp.mvi@gov.si

Številka: 007-109/2024/9
EVA: 2024-3350-0076
Ljubljana, 29. 11. 2024
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
gp.gs@gov.si

ZADEVA: Sklep o razglasitvi 1. marca za dan inkluzije v Republiki Sloveniji – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela naslednji

SKLEP

Vlada Republike Slovenije je sprejela Sklep o razglasitvi 1. marca za dan inkluzije v Republiki Sloveniji in ga objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Barbara Kolenko Heibl
generalka sekretarka

Priloga:

- Sklep o razglasitvi 1. marca za dan inkluzije v Republiki Sloveniji
- Obrazložitev sklepa

Sklep prejmejo:

- Državni zbor Republike Slovenije;
- Ministrstvo za zdravje;
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Ministrstvo za solidarno prihodnost,
- Ministrstvo za javno upravo,
- Ministrstvo za finance,
- Služba Vlade RS za zakonodajo.

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

/

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- dr. Vinko Logaj, minister, Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje
- Janja Zupančič, državna sekretarka, Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:		
/		
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:		
/		
5. Kratak povzetek gradiva:		
/		
6. Presoja posledic za:		
a)	javnofinančna sredstva nad 40 000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
c)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:		
/		

www.mvl.gov.si

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Teško leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	NE
Na podlagi sedmega odstavka 9. člena Poslovnika Vlade Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 43/01, 23/02 – popr., 54/03, 103/03, 114/04, 26/06, 21/07, 32/10, 73/10, 95/11, 64/12, 10/14, 164/20, 35/21, 51/21 in 114/21) je bila javnost iz priprave gradiva izključena.	
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštewane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	NE
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	NE
dr. Vinko Logaj minister	

Priloge:

- predlog Sklepa Vlade RS
- obrazložitev
- Pobuda za razglasitev 1. marca za dan inkluzije v RS, Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije
- Podpora Nacionalni svet invalidskih organizacij, NSIOS
- Podpora Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje
- Podpora Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta
- Podpora Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji, FIHO

SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki			Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:				
/				
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:				
Vsebinska predložena gradiva (predpisa) vpliva na:				NE
<ul style="list-style-type: none"> - pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin. 				
Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:				
<ul style="list-style-type: none"> - Skupnosti občin Slovenije SOS: NE - Združenju občin Slovenije ZOS: NE - Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE 				
Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:				
<ul style="list-style-type: none"> - v celoti, - večinoma, - delno, - niso bili upoštevani. 				
Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.				
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:				
/				

OBRAZLOŽITEV:

Inkluzija pomeni, da vsak posameznik dobi priložnost za polno sodelovanje v družbi, kar vključuje dostop do izobraževanja, zaposlitve, zdravstvenih storitev in drugih pomembnih področij.

Razglasitev 1. marca za dan inkluzije v Republiki Sloveniji bi prispevala k ozaveščenju o inkluziji v naši družbi, saj bi povečala zavedanje o pomembnosti vključevanja vseh posameznikov v družbo, ne glede na njihove posebne potrebe, družbenogospodarski status, spol, raso ali druge razlike; k enakopravnosti in poudarjanju potrebe po enakih možnostih za vse, kar vključuje dostop do izobraževanja, zaposlitve, zdravstvenih storitev in drugih pomembnih področij; k zmanjšanju predsodkov in diskriminacije, s katerimi se spoprijemajo marginalizirane skupine, ter bi spodbujala k spoštovanju in razumevanju med ljudmi; k priložnostim za opozarjanje na potrebe in pravice ranljivih skupin ter k aktivnostim za vključevanje v družbo; k izboljšanju kakovosti življenja, saj se s spodbujanjem inkluzije izboljšuje kakovost življenja za vse posameznike, s čimer se ustvarja pravičnejša in enakopravnejša družba.

Dan inkluzije se zaznamuje tudi v drugih državah po svetu, pogosto z različnimi imeni in v različnih oblikah. Evropa si prizadeva za stalno izboljševanje na tem področju in za spodbujanje enakopravnosti za vse. Kljub pozitivnemu stališču so še vedno izzivi, ki jih je treba premagati, da bi zagotovili resnično inkluzivno družbo.

Pobuda za razglasitev 1. marca za dan inkluzije v Republiki Sloveniji je pripravljena za spodbujanje enakopravnosti in vključevanje vseh posameznikov v družbo, ne glede na njihove posebne potrebe, družbenogospodarski status ali druge razlike.

Cilj tega dneva je ozaveščenje o pomembnosti inkluzije in spodbujanje aktivnosti, ki podpirajo vključevanje vseh ljudi v različne vidike družbenega življenja.

Razglasitev dneva inkluzije bi bil pomemben korak k ustvarjanju pravičnejše in enakopravnejše družbe.

Zaradi vsega navedenega Vlada Republike Slovenije razglasi 1. marec za dan inkluzije ter se tako pridružuje pobudi in podpori različnih organizacij ter potrjuje predlog Ministrstva za vzgojo in izobraževanje.

PRILOGA 1 (jedro gradiva):

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije sprejela

SKLEP
o razglasitvi 1. marca za dan inkluzije v Republiki Sloveniji

I.
Vlada Republike Slovenije razglasa 1. marec za dan inkluzije v Republiki Sloveniji.

II.
Ta sklep se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 007-109/2024
Ljubljana, dne 29. 11. 2024
EVA 2024-3350-0076

Vlada Republike Slovenije
dr. Robert Golob
predsednik

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

SPOROČILO ZA JAVNOST

131. redna seja Vlade Republike Slovenije
5. december 2024

Vlada je 1. marec razglasila za dan inkluzije v Republiki Sloveniji
Inkluzija pomeni, da vsak posameznik dobi priložnost za polno sodelovanje v družbi, kar vključuje dostop do izobraževanja, zaposlitve, zdravstvenih storitev in drugih pomembnih področij.

Razglasitev 1. marca za dan inkluzije v Republiki Sloveniji bo prispevala k ozaveščanju o inkluziji v naši družbi, z namenom povečevanja zavedanja o pomembnosti vključevanja vseh posameznikov v družbo, ne glede na njihove posebne potrebe, družbenogospodarski status, spol, raso ali druge razlike; k enakopravnosti in poudarjanju potrebe po enakih možnostih za vse, kar vključuje dostop do izobraževanja, zaposlitve, zdravstvenih storitev in drugih pomembnih področij; k zmanjšanju predsodkov in diskriminacije, s katerimi se spoprijemajo marginalizirane skupine, ter bi spodbujala k spoštovanju in razumevanju med ljudmi; k priložnostim za opozarjanje na potrebe in pravice ranljivih skupin ter k aktivnostim za vključevanje v družbo; k izboljšanju kakovosti življenja, saj se s spodbujanjem inkluzije izboljšuje kakovost življenja za vse posameznike, s čimer se ustvarja pravičnejša in enakopravnejša družba.

Dan inkluzije obelikežuje tudi v drugih državah po svetu, pogosto z različnimi imeni in v različnih oblikah. Evropske države si na tem področju prizadevajo za stalno izboljševanje pogojev, kljub temu pa seveda ostajajo odprti izzivi, ki jih moramo kot družba pri skrbi za vzpostavljanje resnično inkluzivne družbe nasloviti. Razglasitev dneva inkluzije je pomemben korak k ustvarjanju pravičnejše in enakopravnejše družbe, s ciljem ozaveščanja o pomenu zagotavljanja vključenosti vseh ljudi v različne oblike družbenega življenja.

Vir: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje

1. marec – dan inkluzije

Vlada RS je konec leta 2024 razglasila 1. marec za dan inkluzije v Republiki Sloveniji.

Pobuda ZDGNS za razglasitev se ujema z deseto obletnico obeleževanja svetovnega dne brez diskriminacije, ki ga je Organizacija združenih narodov razglasila leta 2014. Izraz inkluzija se je začel uporabljati predvsem na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem za področje vključevanja otrok s posebnimi potrebami v izobraževanje. Dan inkluzije, kot ga je razglasila Vlada RS, presega okvirje otrok s posebnimi potrebami in inkluzije. Jezikovni pomen daje dnevu inkluzije mnogo širši namen.

Dan inkluzije vsebinsko ne pomeni izključno vključevanja posameznika v širši kontekst, temveč poudarja pomen celovite vključujoče

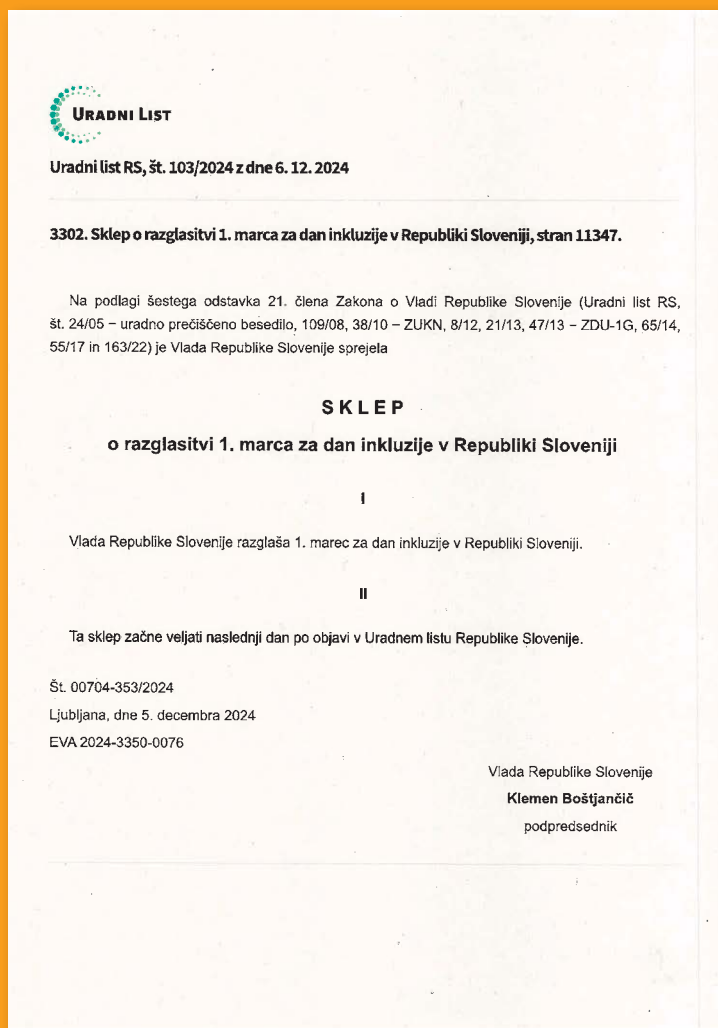
družbe. Premik je s pogleda posameznika na cilj vključevanja v določeno področje ali vsebino. Cilj dneva inkluzije bi lahko jezikovno najbolje opredelili kot vključujočo družbo, ki vsebinsko in pomensko vključuje posameznika in celotno dostopno ter sprejemajoče okolje. Pri tem je treba upoštevati dostopnosti do informacij (vsebine) in komunikacij (oprema, tehnika, pripomočki, tehnologija), odpravljanje ovir za gibalno ovirane, vključevanje oseb z duševnimi, intelektualnimi in drugimi oviranostmi. Navsezadnje sledi 14. členu Ustave RS, ki opredeljuje enakopravnost, nediskriminacijo, enake možnosti in elemente vključujoče družbe ne glede na njihove posebne potrebe, družbeno-

spodarski položaj, politično opredelitev, spol, raso, kulturo, jezik, invalidnost, posebne okoliščine in podobno. Dan inkluzije izpostavlja elemente vključujoče družbe in postavlja v proaktivno vlogo tistega, ki omogoča zunanje pogoje za vključujočo družbo, izpostavlja pa tudi proaktivno vlogo posameznika, ki za svoje življenje in delo potrebuje vključujočo družbo. Odgovornosti in pravice torej nosijo vsi, ki se vključujejo, in tisti, ki vključujočo družbo zagotavljajo. Ti pogoji niso usmerjeni samo na področje izobraževanja, ampak veljajo za vsa področja življenja in dela naše družbe od usposabljanja, bivanja, družbenega vključevanja, zdravstva, zaposlovanja, sodstva, socialnega varstva, duševnega zdravja, rehabilitacije, sprejemanja drugačnosti, svobode izbire načina življenja. Vse z namenom omogočiti pogoje za razvoj spretnosti, znanj in izkušenosti. Vse to je potrebno za razvoj modrosti vsakega posameznika. Le tako lahko vsi skupaj prispevamo k modrosti družbe in človeštva na splošno. Dan inkluzije zagotovo prispeva k povečanju socialne pravičnosti, ta pa vodi k izboljšanju kakovosti življenja vsakega posameznika in s tem celotne družbe.

Dan inkluzije oz. vključujoče družbe je nekaj, kar bi moralo biti samoumevno. To so temelji, na katerih lahko vsak posameznik gradi svoje potencialne, talente, spretnosti in s tem prispeva k lastni blaginji in blaginji družbe.

Eden izmed ciljev dneva inkluzije je tudi ozaveščanje o pomembnosti vključujoče družbe in spodbuja prav vse deležnike, da opozorijo na našo nevednost in nezavedanje, da se opolno-

močimo in s tem prispevamo k strpnejši in bogatejši ter predvsem bolj umirjeni družbi. Zagotovo pa bo dan inkluzije v naši družbi dosegel namen, ko bomo vsi posamezniki to prepoznali v sebi, to živeli in oddajali energijo sodelovanja, medsebojnega poslušanja, sprejemanja, podpiranja, opogumljanja in kdaj tudi pogovora o medsebojnih razlikah. Razlike niso ovira, temveč so priložnost za učenje in soustvarjanje lepega sveta.

SPOROČILO ZA JAVNOST, 5. 12. 2024

ZDGNS: Priča smo zgodovinskemu koraku – dostopnost TV s sprotnimi podnapisi s tehnologijo razpoznavanja govora

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije (ZDGNS) z zadovoljstvom sporoča, da so dolgotrajni napori in pogovori z odločevalci obrodili konkretne korake k izboljšanju dostopnosti TV programov osebam z izgubo sluha. »POP TV uvaja podnapise za oddaje v slovenščini, s čimer izboljšuje dostopnost vsebin za več kot 200 tisoč oseb z izgubo sluha v Sloveniji. Podnapisi, ki jih ustvarja računalniški program za avtomatsko podpisovanje, so pilotno že na voljo na televiziji, njihovih spletnih portalih vključno s 24ur.com, do konca leta pa bodo podnaslovljene tudi nekatere izbrane vsebine v slovenščini na VOYO. Na RTV, kjer je velik del programa že dostopen s podnapisi, bodo prav tako med drugim v bližnji prihodnosti začeli s sprotnim podnaslavljanjem tudi sej Državnega zbora na 3. programu. Vstopamo v obdobje testiranja, predvsem pa je prehodno obdobje priložnost, da se umetna inteligenca sproti uči, popravlja in dopolnjuje v smeri čim boljše zanesljivosti podnapisov,« je ob tej zgodovinski priložnosti za ljudi z izgubo sluha sporočil **Matjaž Juhart**, sekretar Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije. Ob tem se Juhart za podporo zahvaljuje tudi

predsednici Državnega zbora Republike Slovenije mag. **Urški Klakočar Zupančič**. »Gre za enega večjih konkretnih korakov na področju inkluzije oziroma vključujoče družbe. Predsednica Državnega zbora namreč podpira našo pobudo, da 1. marec razglasimo za Dan inkluzije. Predsednica Državnega zbora Republike Slovenije se je osebno zavzemala za dostopnost sej Državnega zbora s sprotnimi podnapisi in se veselimo, da se bo v letu 2025, ko bo prvič razglašen Dan inkluzije, ta tudi zaživela.«

Mladen Veršič, predsednik Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, pozdravlja odločitev POP TV, da z uvedbo možnosti vklopa podnapisov za oddaje v slovenščini izboljša dostopnost svojega programa za osebe z izgubo sluha. »Navdušeni smo, da se zavest o pomembnosti dostopnosti televizijskih programov širi. POP TV je s tem korakom pokazal svojo družbeno odgovornost in prisluhnil potrebam številnih državljanov. Dostopnost informacij je temeljna pravica. Verjamemo, da bo ta zgled navdih tudi za druge televizijske ponudnike.«

ZDGNS: SPOROČILO ZA JAVNOST, 6. 12. 2024

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije pozdravlja odločitev vlade, da 1. marec razglasi za dan inkluzije

Vlada je namreč na pobudo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije in Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem ter posebne podpore predsednice Državnega zbora mag. Urške Klakočar Zupančič, podpore več ministrstev in invalidskih organizacij na včerajšnji seji 1. marec razglasila za dan inkluzije.

Inkluzija pomeni, da vsak posameznik dobi priložnost za polno sodelovanje v družbi, kar vključuje dostop do izobraževanja, zaposlitve, zdravstvenih storitev in drugih področij. Razglasitev dneva inkluzije je seveda namenjen povečevanju zavedanja o pomembnosti vključevanja vseh posameznikov v družbo, ne glede na njihove posebne potrebe, družbenogospodarski status,

spol, raso ali druge razlike. Pripomogel pa bo tudi k enakopravnosti in poudarjanju potrebe po enakih možnostih za vse, kar vključuje dostop do izobraževanja, zaposlitve, zdravstvenih storitev in drugih pomembnih področij.

»Zgodovinsko gledano bo leto 2025 prvo leto, ko bomo vsi skupaj obeležili 1. marec kot dan Inkluzije v Republiki Sloveniji. Ko imajo ljudje občutek vključenosti, so pri svojem delu kreativnejši in bogatejši. Pojem vključujoče družbe se z razvojem socialnih odnosov iz šolskega prostora prenaša na vsa ostala področja dela in življenja. Tako kot ima vsak otrok pravico do kvalitetnega izobraževanja in učenja (UNICEF), tako ima vsak posameznik pravico do enakih pogojev dela in življenja (OZN). Sistem vključujočega izobraževanja ponuja boljše pogoje izobraževanja za vse otroke in je pomemben za spreminjanja prepričanj o pomeni vključevanja in diskriminacije. Šolski prostor ponuja otrokom prvo izkušnjo z drugačnostjo sveta izven družine,« je ob tej pomembni razglasitvi dneva inkluzije povedal **Matjaž Juhart**, sekretar Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije (ZDGNS).

Drugačnost zaradi vključujoče oblike izobraževanja omogoča razvoj socialnih veščin in spretnosti, ki lahko presežejo prostor šole in učilnice. Med strateškimi cilji Nacionalnega programa vzgoje in izobraževanja 2023-2033 na področju vzgoje in izobraževanja otrok s posebnimi potrebami in drugih ranljivih skupin je izpostavljen tudi cilj »Okrepiti inkluzivno naravnost«.

Dan inkluzije bo velika dodana vrednost vsem ustanovam na področju vzgoje in izobraževanja ter usposabljanja. Tako za strokovne delavce in starše, kot tudi od najmanjših v vrtcih, rednih in posebnih izobraževalnih ustanovah, visokošolskih zavodih, ter tudi na področju izobraževanja

odraslih ter vseživljenjskega učenja. Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje podpira in sledi inkluzivni paradigmi na vseh ravneh izobraževanja. Prizadevanja so skladna z evropskimi trendi, tako z vidika pomena inkluzivnosti kot tudi njenega uresničevanja. Dan inkluzije bo velika dodana vrednost vsem ustanovam tudi na področju socialnega varstva, humanitarnih in invalidskih organizacij, področjih zaposlovanja in usposabljanja, zdravstva in dostopnosti kot tudi odpravljanju diskriminacije in premagovanju arhitekturnih in komunikacijskih ovir.

»Zahvaljujemo se Varuhu človekovih pravic Petru Svetina in Zagovorniku načela enakosti Mihi Lobnik, da z vsemi svojimi aktivnostmi, objavami, strokovnimi analizami in predlogi v praksi udeležena načela vključujoče družbe, ter nadaljujeta s svojim poslanstvom v duhu pomena inkluzije oziroma vključujoče družbe za vse. Zahvaljujemo se vsem ministrom, ki so v fazi priprave predloga podprli razglasitev dneva inkluzije, zahvaljujemo se ministrstvu za vzgojo in izobraževanje, ki je prevzel kot nosilni organ priprave predloga sklepa in vladi Republike Slovenije, ki je organ sprejetja. Zahvaljujemo se tudi vsem organizacijam, ki so podprli predlog obeh pobudnic,« je dodal **Juhart**.

Dan inkluzije obeležujejo tudi v drugih državah po svetu, pogosto z različnimi imeni in v različnih oblikah. Evropske države si na tem področju prizadevajo za stalno izboljševanje pogojev, kljub temu pa seveda ostajajo odprti izzivi, ki jih moramo kot družba nasloviti pri skrbi za vzpostavljanje resnično inkluzivne družbe. Razglasitev dneva inkluzije je pomemben korak k ustvarjanju pravičnejše in enakopravnejše družbe, s ciljem ozaveščanja o pomenu zagotavljanja vključenosti vseh ljudi v različne oblike družbenega življenja, so navedli na ministrstvu za vzgojo in izobraževanje.

Zahvala Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ministru za vzgojo in izobraževanje

V obdobju, ko sta ZDGNS in UP PEF dali pobudo za razglasitev dneva inkluzije na ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, ga je vodil minister dr. Darjo Fel-da. Veseli nas, da je takratni minister podprl pred-log ZDGNS in Pedagoške fakultete UP, ter da so strokovni delavci na ministrstvu v zelo kratkem ča-su z veliko dobre volje in spodbude pripravili pot-rebno gradivo za medresorsko usklajevanje in Vla-do RS. V času od pobude do sprejema predloga se je zgodila tudi menjava ministra in novi minister dr.

Vinko Logaj se je s pobudo seznanil in jo osebno podprl. Z ministrom Logajem smo dobro sodelovali že v času, ko je vodil Zavod RS za šolstvo.

Predsednik ZDGS Mladen Veršič je v imenu vseh, ki so sodelovali pri pobudi, ministru dr. Vinku Logaju izročil kipec ter se zahvalil njemu in celot-nemu kolektivu na ministrstvu, ki je sodeloval pri pripravi gradiva in pobude Vladi RS za razglasitev dneva inkluzije.

European Disability Forum

Datum: 24.1.2025
Štev.: 10/2025 - MV

Spoštovani člani EDF,

Vlada Republike Slovenije je na pobudo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ter ob podpori Nacionalnega sveta invalidskih organizacij Slovenije razglasila 1. marec za dan inkluzije v Republiki Sloveniji.

Inkluzija je pomembna, ker zagotavlja enake možnosti za vse ljudi, ne glede na njihove razlike, kot so telesne, duševne, kulturne ali socialne. Omogoča vsakemu posamezniku, da je del družbe, šole, delovnega mesta ali skupnosti, ne da bi bil izključen zaradi svojih posebnosti.

Inkluzija prispeva k:

1. Povečanju socialne pravičnosti: Omogoča vsem dostop do enakih možnosti, kar pomaga zmanjšati diskriminacijo in povečuje enakost.
2. Izboljšanju raznolikosti: Raznolike skupnosti prinašajo različne perspektive, izkušnje in sposobnosti, kar povečuje ustvarjalnost in inovativnost v družbi.
3. Razvijanju empatije in spoštovanja: Ko ljudje sodelujejo v inkluzivnem okolju, se naučijo ceniti razlike in razvijajo večjo strpnost do drugih.
4. Izboljšanju kakovosti življenja: Inkluzija omogoča, da se vsi posamezniki počutijo sprejete in cenjene, kar prispeva k boljšemu duševnemu in čustvenemu zdravju.

Na ta način inkluzija koristi ne le posameznikom, temveč tudi družbi kot celoti, saj spodbuja pozitiven in povezan okolje.

1. marec ima tudi na mednarodnem področju izredno velik pomen. Organizacija združenih narodov je 1. marec razglasila za Zero Discrimination Day. Dan ničelne diskriminacije je dan, ki ga obeležujemo 1. marca vsako leto pod okriljem OZN in drugih mednarodnih organizacij. Namen dneva je spodbujanje enakosti pred zakonom in prakse v vseh državah članicah OZN. Dan je bil prvič obeležen 1. marca 2014.

"NIČ O INVALIDIH BREZ INVALIDOV!"

NACIONALNI SVET INVALIDSKIH ORGANIZACIJ SLOVENIJE | sedež: Linhartova 1, 1000 Ljubljana | pisarna: Kolnikova ulica 28, 1000 Ljubljana | tel: 0101 330 72 | e-pošta: info@nsios.si

Prepričani smo, da bo Evropski forum invalidov prepoznal pomen inkluzije, zato predlagamo, da nas podprete in začnete postopek zagovarjanja razglasitve dneva inkluzije v evropskem prostoru.

mag. Mojca Vaupotič
generalna sekretarka NSIOS

Midhet Huskić
predsednik NSIOS

"NIČ O INVALIDIH BREZ INVALIDOV!"

NACIONALNI SVET INVALIDSKIH ORGANIZACIJ SLOVENIJE | sedež: Linhartova 1, 1000 Ljubljana | pisarna: Kolnikova ulica 28, 1000 Ljubljana | tel: 0101 330 72 | e-pošta: info@nsios.si

Ključ je v vključenosti

Avtor: Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije in iniciativa Prispevaj kretnjo

Ne le nevladne organizacije, društva in zainteresirana javnost, vsi moramo narediti korak k večji družbeni vključenosti. Resnične spremembe izhajajo iz razumevanja potreb ljudi, zato morajo tudi organizacije svoja prizadevanja usmeriti tja, kjer se te naravno prepletajo z njihovim delom. Ko poslovni uspeh združimo s pozitivnim vplivom na družbo, gradimo bolj vključujočo prihodnost, v kateri ima vsak posameznik enake možnosti za uspeh.

Bogastvo vključujoče družbe temelji na dostopnosti – na enakih priložnostih za sodelovanje, komunikacijo in napredek, ne glede na svoje zmožnosti. Izobraževanje, zaposlitev, kultura

in vsakdanje življenje morajo biti dostopni vsem, saj prav v odprtosti in enakopravnosti leži ključ do trajnostnega napredka. Pobude, kot je Prispevaj Kretnjo, so dokaz, da kot družba znamo prisluhniti potrebam vseh, ne zgolj večini. Cilj iniciative je širjenje slovenskega znakovnega jezika, kar bo omogočilo boljše sporazumevanje ter večjo povezanost skupnosti gluhih med seboj in z drugimi. Številna podjetja so že pristopila k iniciativi in prepoznala vrednost v spodbujanju jezikovne enakopravnosti in bolj povezani družbi.

Tovrstne pobude dopolnjujejo številne druge rešitve, ki jih organizacije po svetu razvijajo s ciljem boljše dostopnosti – od prilagojenih priložnih rešitev za slepe in slabovidne do tolmačenja kulturnih dogodkov ter rešitev za večjo dostopnost športnih in drugih prireditev.

Takšne iniciative, ki so plod delovanja družbe kot celote in v katere se vključuje tudi gospodarski svet, dokazujejo, da je napočil čas, ko lahko razumevanje sveta okoli nas razširimo do neprecenljivih razsežnosti in soustvarjamo prihodnost za vse.

Pomemben mejnik na tej poti je 1. marec – dan inkluzije, ki poudarja pomen enakih priložnosti in spodbuja k iskanju inovativnih rešitev za bolj dostopno in vključujočo družbo. To ni le vprašanje družbene odgovornosti, temveč priložnost za vse – saj v vključenosti leži ključ do napredka, povezanosti in pravičnejše prihodnosti.

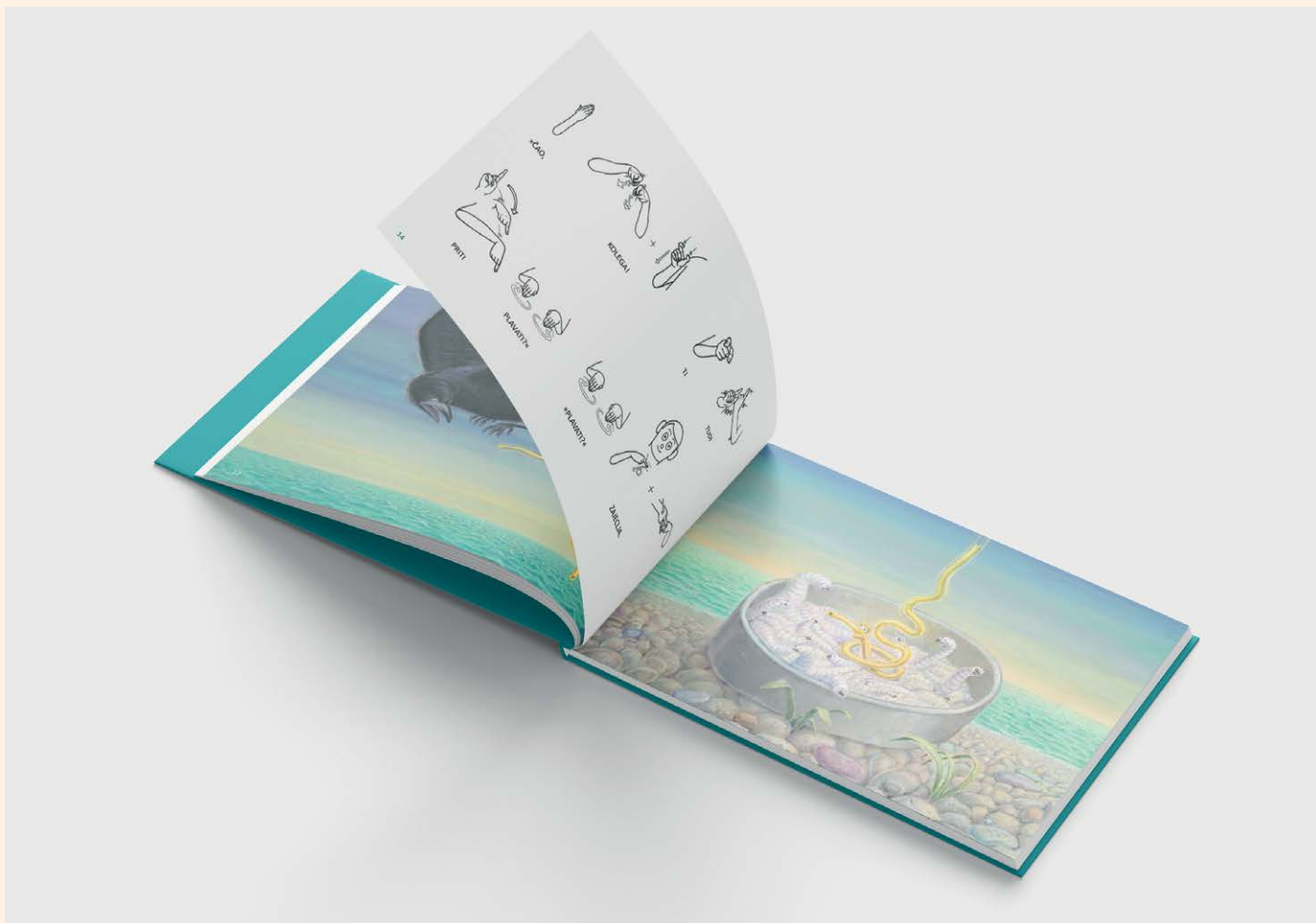
Knjigi s prilagoditvijo v slovenski znakovni jezik

V okviru projekta Prilagajanje in izdajanje knjig v slovenskem znakovnem jeziku, ki smo ga izvedli s podporo Ministrstva za kulturo in Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij, smo izdali dve knjigi, ki sta prilagojeni v slovenski znakovni jezik in opremljeni z video posnetki slovenskega znakovnega jezika v obliki kode QR, ki se predvaja prek aplikacije Slovar SZJ.

Žiga špaget gre na trnek višet

V letu 2023 je bila knjiga *Žiga špaget gre na trnek višet* izdana kot tipanka v brajici, namenjena slepim bralcem. V letošnjem letu smo omenjeno knjigo prevedli v slovenski znakovni jezik in jo s tem približali gluhih bralcem. Gluhota je tako kot slepota senzorna invalidnost, zato smo se odločili, da nadaljevanje knjige izdamo tudi v slovenskem znakovnem jeziku ter jo prilago-

dimo tudi gluhoslepim osebam oz. bralcem. Izvirno besedilo in ilustracije dopolnjujejo risbe kretenj, besedilo v velikosti 18 pik, videoposnetek s pripovedovalcem vsebine v slovenskem znakovnem jeziku, ki je dostopen v obliki kode QR. Gre za dvajseto knjigo v slovenskem znakovnem jeziku, ki jo je s pomočjo Ministrstva za kulturo izdala Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije.

Risbe kretenj v slovenskem znakovnem besedilu je ustvaril Nikolaj Vogel, gluha akademski slikar. Priredba besedila v slovenski znakovni jezik, nekatere ideje za risbe kretenj in lektura so delo Veronike Ciglar. V zapisu pod sličicami smo sledili dobresednemu prevodu izvirnega besedila v kretnje. V takšnem zapisu seveda manjkata pomembna elementa znakovnega jezika – obrazna mimika in gibanje telesa. Ilustracije kretenj skupaj z videozapisom predstavljajo popolno podobo znakovnega jezika.

Besedilo za slikanico je napisala Aksinja Kermauner, ki je do leta 2023 izdala 41 leposlovnih

Žiga špaget se vrača! Potem ko je v prvi slikanici odšel v svet in bil v drugi za punce magnet, se tokrat odpravlja na morje. Pravzaprav konča v morju, kjer ga spet čaka napeta dogodivščina. Še dobro, da so tam tudi morska vetrnica, morska zvezda in morski konjiček, kajti brez njih bi Žiga špaget ...

knjig za otroke, mladino in odrasle, veliko člankov in tri monografije s področja oseb s posebnimi potrebami. Vodi mnogo projektov za boljšo vključenost oseb s posebnimi potrebami v družbo in kulturo. V preteklosti smo z njeno pomočjo v slovenski znakovni jezik prilagodili že šest zgodb, ki so izšle ob podpori Ministrstva za kulturo.

Skrite živali

V slikanici so prikazane kretnje v slovenskem znakovnem jeziku, ki ponazarjajo živali in se povezujejo z izrisom posamezne živali. Pri vsaki predstavljeni živali je dodana krajša uganka, s katero si lahko pomagamo pri prepoznavanju kretnje. Za lažje razumevanje besedila je vsaka uganka opremljena s kodo QR, ki je povezana z videoposnetkom v slovenskem znakovnem jeziku.

Prilagoditev v slovenski znakovni jezik je razumljiva gluhim bralcem, predstavlja pa zanimivo nadgradnjo izvirnega besedila, privlačno

tudi za sliščo populacijo, saj se z branjem in ogledom video zapisa seznanijo s slovenskim znakovnim jezikom.

Slikanica je delo čilske pisateljice in novinarke Marie Ferrada, ki je napisala številne knjige za otroke in mlade v španskem jeziku, ki so prevedene v številne jezike. Za svoje delo je prejela številne nagrade. Knjigo je prevedla in priredila Veronika Rot, priredbo izrisa kretenj v slovenski znakovni jezik in video obliko je pripravila Valerija Škof.

Slovenski znakovni jezik obsega kretnje, mimi-ko in prstno abecedo. Prstna abeceda je obliko-

vanje posameznih črk govorenega jezika, se pravi, da so posamezne črke izvedene s prsti. Držo in obliko prstov, ki predstavlja posamezno črko, je možno ponazoriti z risbo.

Posamezna kretnja v znakovnem jeziku predstavlja posamezno besedo ali besedno zvezo, kar prav tako lahko prikažemo v obliki risbe. Kretnje, ki so prikazane v tej slikanici, predstavljajo eno besedo – z enim ali več položaji rok. Kretnje se v različnih jezikih razlikujejo, kajti vsak govoreni jezik pozna tudi svoj znakovni jezik.

Si lahko predstavljaš, da bi se s svojimi prijatelji pogovarjal neslišno? V tej slikanici boš spoznal znakovni jezik, ki ga uporabljajo gluhi. Vabim te, da z njegovo pomočjo poiščeš živali, ki se skrivajo v sličicah. Pomagaj si s svetilko ali s sončno svetlobo, da jih boš lažje videl. Pridi, odkrivaj, raziskovaj in učili se bomo, kako lahko svet poimenujemo tudi drugače.

Knjigi sta namenjeni vsem, ki so tako ali drugače povezani z gluhoto, slovenskim znakovnim jezikom, gluhoslepoto, ter tistim, ki se šele želijo seznaniti s slovenskim znakovnim jezikom. Zgodba osebam z izgubo sluha in gluhoslepoto ponuja razumevanje vsebine, bogatenje besednega zaklada v slovenskem znakovnem in tudi v slovenskem knjižnem jeziku ter zbližanje s knjigo. Polnočutnim ljudem pa ponuja možnost, da odkrivajo čudovito drugačnost in kompleksnost sveta in kulture gluhih in gluhoslepih, ko se vživijo v kretnje slovenskega znakovnega jezika.

Če želite imeti svoj izvod knjige, jo lahko naročite na <https://zveza-gns.si/zaloznistvo>.

Aktivna Kranjska Gora

Rehabilitacija gluhih, naglušnih, gluhoslepih in oseb s polževim vsadkom ter njihovih družin

V okviru posebnega socialnega programa Ohranjanje zdravja in rehabilitacija oseb z izgubo sluha bo Zveza društev gluhih in naglušnih tudi v letu 2025 organizirala rehabilitacijo članov društev in njihovih družin.

V marcu je zveza objavila razpis in ga posredovala društvom gluhih in naglušnih po Sloveniji. Rehabilitacija članov in njihovih družin bo potekala v Apartmajski hiši Kranjska Gora. Razpisanih je šest terminov v času od 5. 5. do 6. 6. 2025. Termini so razdeljeni glede na skupine uporabnikov.

Ker gre za brezplačno rehabilitacijo, se pri prijavi oz. izboru oseb za tovrstno bivanje upošteva naslednja merila in k prijavi priloženo mnenje matičnega društva.

Osnovno merilo:

- ▶ oseba z izgubo sluha ima odločbo o priznani telesni okvari, potrjen izvid specialista ORL z avdiogramom oz. drug dokument, iz katerega je razvidna stopnja izgube sluha;
- ▶ posameznik oz. družina nima dovolj sredstev za preživljanje in nima premoženja, ki bi omogočilo preživetje.

Med sredstva oz. dohodke spadajo: plača, bolniško nadomestilo, starševsko nadomestilo (porodniško nadomestilo, očetovsko nadomestilo ...) pokojnina, dohodek od študentskega dela, avtorsko delo, dohodek od premoženja, dohodek iz kmetijske dejavnosti, preživnina, ki jo prejema otroci, družinska pokojnina, ki jo prejema otroci, nadomestilo življenjskih stroškov, ki ga izplačuje ZRSZ iz naslova APZ, invalidnina, drugi prejemki iz naslova ZPIZ-a, katastrski dohodek, dobiček iz naslova opravljanja samostojne dejavnosti, dobiček iz naslova kmetijske dejavnosti, drugi dohodki po zakonu o socialnem varstvu.

Dodatna merila:

- ▶ brezposelnost;
- ▶ aktivno iskanje zaposlitve;
- ▶ prejemanje pravic iz naslova javnih sredstev (otroški dodatek, denarna socialna pomoč, varstveni dodatek, državna štipendija, znižanje plačila vrtca, dodatna subvencija malice za učence in dijake, subvencija kosil za učence, subvencija prevozov za dijake in študente, oprostitev plačila socialnovarstvenih storitev, prispevek k plačilu družinskega pomočnika, subvencija najemnine, pravica do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev in pravica do plačila prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje).

Druga merila:

- ▶ oseba živi sama;
- ▶ družina s tremi ali več otroki;
- ▶ večgeneracijska družina;

- ▶ aktivni član društva gluhih in naglušnih;
- ▶ obrazložitev brezplačne vključitve v posebni socialni program s strani matičnega društva;
- ▶ čas vključitve v društvo (prednost imajo tisti, ki so dlje časa člani društva);
- ▶ pogostost koriščenja brezplačnega letovanja (prednost imajo tisti, ki brezplačnega bivanja še niso koristili).

Zveza društev gluhih in naglušnih v okviru programa poravnava stroške bivanja in organiziranega kosila ter večerje. Prevozní stroški niso predmet razpisa. V času rehabilitacije oseb z izgubo sluha in njihovih družin Zveza organizira vodene aktivnosti, ki jih vodi usposobljena animatorka iz vrst oseb z izgubo sluha.

Če menite, da ste upravičeni do zgoraj omenjene rehabilitacije, se o možnostih zanjo pozanimajte v matičnem društvu, katerega član ste.

Za vključitev v rehabilitacijo se lahko prijavite v matičnem društvu.

Društva bodo prijave zbiralá do 5. apríla 2025 in jih posredovala na Zvezo.

Mednarodni dan sluha 2025: »Spreminjanje miselnosti: Opolnomočite se!«

Vsako leto 3. marca obeležujemo mednarodni dan sluha, ki je namenjen ozaveščanju o pomenu sluha, preprečevanju izgube sluha ter spodbujanju varovanja sluha in zdravja ušes po vsem svetu. Pobudo vodi Svetovna zdravstvena organizacija (WHO), ki določa osrednjo temo in pripravlja gradiva za ozaveščanje, kot so brošure, plakati in infografike. Letošnje geslo »Spreminjanje miselnosti: Opolnomočite se!« poudarja pomen individualne odgovornosti pri skrbi za sluh in spodbuja ljudi, da sprejmejo ukrepe za zaščito svojega sluha.

Globalna problematika izgube sluha

Slušne težave so vse bolj prisotne v sodobni družbi, kar potrjujejo podatki WHO. Po njihovih ocenah ima več kot 466 milijonov ljudi po

svetu hudo okvaro sluha, vključno s 34 milijoni otrok. Poleg tega je kar 1,1 milijarde mladih, starih od 12 do 35 let, izpostavljenih tveganju za izgubo sluha zaradi dolgotrajne izpostavljenosti glasnim zvokom, kot so poslušanje glasbe prek slušalk, obiskovanje koncertov in glasnih športnih dogodkov. Ti podatki kažejo, da lahko

na izgubo sluha pomembno vplivamo tudi sami z odgovornim ravnanjem in preventivnimi ukrepi.

Preventivni ukrepi za zaščito sluha

Da bi zmanjšali tveganje za izgubo sluha, WHO priporoča več ključnih ukrepov:

- ▶ **Izogibanje prekomernemu hrupu** – dolgotrajna izpostavljenost zvokom nad 70 decibelov lahko trajno poškoduje sluh. V hrupnih okoljih, kot so koncerti, športni dogodki in glasne delovne razmere, je priporočljiva uporaba zaščitnih čepkov za ušesa.
 - ▶ **Redni pregledi sluha** – zgodnje odkrivanje težav je ključno za preprečevanje nadaljnega poslabšanja. Vsak posameznik bi moral ob prvih znakih slušnih težav opraviti pregled pri specialistu.
1. **Izobraževanje in ozaveščanje** – informiranost o tveganjih in ukrepih za zaščito sluha je ključnega

pomena za preprečevanje okvar. Ljudje morajo razumeti, kako njihov vsakdanji življenjski slog vpliva na sluh in kako ga lahko zaščitijo.

Virtualni dogodek EFHOH in dogodek ZDGNS

Vsako leto ob mednarodnem dnevu sluha tudi Evropska federacija naglušnih oseb (EFHOH) organizira dogodek, ki odpira prostor za razpravo o aktualnih izzivih, s katerimi se soočajo naglušne osebe. Leta 2025 je bil virtualni dogodek namenjen ozaveščanju o težavah naglušnih pri zaposlovanju. Dogodek je potekal pod okriljem slovenske evropske poslanke Zale Tomašič, med govornici pa so bili tako strokovnjaki s področja avdiologije kot tudi predstavniki uporabnikov slušnih pripomočkov. EFHOH že 55 let deluje v smeri izboljšanja dostopa do cenovno dostopne slušne oskrbe in rehabilitacije, vključno s slušnimi aparati in polževimi vsadki.

Poleg tega je Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije (ZDGNS) v začetku marca organizirala spletni dogodek, ki je bil namenjen opolnomočenju otrok v vrtcih in šolah. Dogodek je bil osredotočen na pomen dobrega sodelovanja med avdiologi, vzgojitelji, učitelji in starši ter na varovanje sluha že v zgodnjem obdobju življenja. S tem so želeli organizatorji prispevati k boljši vključenosti in podpori otrokom z okvaro sluha ter širšemu ozaveščanju o preventivi izgube sluha.

Skupaj za boljše slušno zdravje

Skrb za sluh je naložba v kakovost življenja. Preventivni ukrepi in redni pregledi sluha lahko pomagajo preprečiti resne težave v prihodnosti. Mednarodni dan sluha 2025 je odlična priložnost za razmislek o pomenu sluha ter spodbuda k odgovornemu ravnanju pri njegovem varovanju. Z odgovornim ravnanjem in ustrezno zaščito lahko vsak posameznik prispeva k boljšemu slušnemu zdravju, tako svojemu kot tudi prihodnjih generacij.

Rad te imam

ZNAKOVNI JEZIK ZDRUŽUJE
VSE JEZIKE, LJUDI IN KULTURE

www.zveza-gns.si

Slovar SZJ

Slovar slovenskega
znakovnega jezika
Zveze društev gluhih
in naglušnih Slovenije
je na voljo tudi kot
brezplačna mobilna
aplikacija.

Naučimo se slovenskega
znakovnega jezika.

ZVEZA DRUŠTEV
GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE
DEAF AND HARD OF HEARING CLUBS ASSOCIATION OF SLOVENIA

Inštitut
za slovenski znakovni jezik

ZVEZA DRUŠTEV
GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE
DEAF AND HARD OF HEARING CLUBS ASSOCIATION OF SLOVENIA

OD POBUDE DO RAZGLASITVE 1. MARCA ZA DAN INKLUZIJE

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije sprejela

SKLEP o razglasitvi 1. marca za dan inkluzije v Republiki Sloveniji

I.

Vlada Republike Slovenije razglašča 1. marec za dan inkluzije v Republiki Sloveniji.

II.

Ta sklep se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 007-109/2024
Ljubljana, dne 29. 11. 2024
EVA 2024-3350-0076

Vlada Republike Slovenije
dr. Robert Golob
predsednik

Bogastvo vključujoče družbe

Ljubljana, 1. marec 2025